

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Persbericht – 3/2/21

Vaccinatie tegen COVID-19: naar een strategie die niemand achterlaat

Mensen in armoede en bestaansonzekerheid hebben niet alleen grotere gezondheidsrisico's tijdens de COVID-19 pandemie, er bestaat ook het gevaar dat zij minder goed bereikt zullen worden tijdens de vaccinatiecampagne. Het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting vraagt daarom extra aandacht en maatregelen in de vaccinatiestrategie voor het bereiken van groepen in een precare situatie, enerzijds door begeleiding en toeleiding naar de vaccinatiecentra en anderzijds een outreachende benadering voor wie daarmee onvoldoende bereikt wordt.

De verschillende overheden leveren grote inspanningen om de bescherming en vaccinatie tegen COVID-19 te realiseren. Uit praktijkervaring en onderzoek weten we echter dat het voor mensen in een precare situatie niet vanzelfsprekend is van een aanbod gebruik te maken en rechten te realiseren. Deze **problematiek van 'non-take-up'** is een onderschatte problematiek met verschillende oorzaken: een gebrek aan juiste en toegankelijke informatie, moeilijke procedures, digitale kloof, schrik voor perverse effecten van een hulpvraag, er niet van bewust zijn rechten te hebben, ...

De **gevolgen van de pandemie en de coronamaatregelen** dreigen deze problematiek van 'non-take-up' bovendien nog te vergroten. Zo is er bij mensen in armoede en bestaansonzekerheid sprake van een sterk verminderd gebruik van de gezondheidszorg en een verergering van bestaande gezondheidsproblemen. Maatschappelijke dienstverlening is immers afgenomen en wordt beperkter en overwegend via digitale instrumenten aangeboden. Een aantal hulpvragen verdwijnt onder de radar. Terreinorganisaties stellen (soms grote) angst voor coronavirus, toegenomen eenzaamheid en versterkte sociale marginalisering vast. Tenslotte circuleert op bepaalde fora des- en misinformatie rond COVID-19.

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede stelt daarom voor om **specifieke aandacht te geven aan het bereiken van groepen in een precare situatie** en aan het risico op non-take-up van het vaccinatie-aanbod. Een dergelijke aanpak heeft twee luiken: aandacht voor begeleiding en toeleiding naar de vaccinatiecentra en een outreachende benadering voor wie daarmee onvoldoende bereikt wordt.

Voor beide luiken zijn er eerst twee belangrijke aandachtspunten te vermelden. Ten eerste is er **nood aan heldere, laagdrempelige en toegankelijke communicatie via een veelheid aan kanalen**. Het is daarbij belangrijk de boodschap inhoudelijk te laten aansluiten op de informatie waar mensen in een precare situatie naar op zoek zijn, en niet alleen te vertrekken van de boodschap die men zelf wil overbrengen. Ten tweede vraagt dit om **samenwerking**

met de sociale organisaties op het terrein. Henk Van Hootegem (coördinator van het Steunpunt tot bestrijding van armoede): *“Sociale organisaties hebben als geen ander zicht op wat er bij mensen in preciaire situaties leeft. Bovendien zijn zij er - vaak met grote inspanningen - de afgelopen maanden in geslaagd om contact te houden met de meest kwetsbaren in de samenleving. Om iedereen de kans te geven zich te laten vaccineren, is het dan ook belangrijk dat men zowel op lokaal als bovenlokaal zicht heeft op de sociale kaart en samenwerking zoekt met deze terreinorganisaties”.*

Het eerste luik betreft **de toeleiding en begeleiding naar de vaccinatiecentra.** Deze vaccinatiecentra spelen een centrale rol in de vaccinatiestrategie. Een vlotte bereikbaarheid van en toeleiding naar deze centra zal dan ook essentieel zijn. Binnen dit luik kunnen volgende maatregelen de drempel om zich bij het vaccinatiecentrum aan te bieden omlaag halen:

- Vlotte en gratis bereikbaarheid met het openbaar vervoer, zowel bij de eerste als de tweede toediening van het vaccin. Bij voorkeur worden gratis tickets voorzien voor iedereen met een laag inkomen (via bv. automatische toekenning aan de rechthebbenden op verhoogde tegemoetkoming in de gezondheidszorg). Daarnaast kunnen de creatie van extra aanbod, taxicheques, samenwerking met de Minder Mobielen Centrale en andere maatregelen oplossingen bieden.
- De oproeping voor vaccinatie gebeurt best langs verschillende kanalen: per brief, sms, mail en via vertrouwenspersonen zoals huisartsen of sociale begeleiders. Bij het maken of verzetten van een afspraak worden digitale kanalen aangevuld met een telefonische helpdesk.
- Bij het onthaal in het vaccinatiecentrum wordt rekening gehouden met mogelijke angst voor besmetting of vaccinatie. (Onthaal-)medewerkers in de centra worden ondersteund in het communiceren met maatschappelijk kwetsbare mensen.
- Sociale organisaties nemen vaak een begeleidende rol op. Om deze ook binnen de vaccinatiestrategie te kunnen opnemen, kunnen de vaccinatiecentra een verantwoordelijke aanduiden voor lokale samenwerking. Daarnaast worden voor sociale organisaties aparte kanalen als info- en aanmeldpunten voorzien waar deze organisaties snel en efficiënt terecht kunnen om hun publiek te begeleiden bij het maken van afspraken of voor het opvragen van hun vaccinatiestatus.

Om sommige mensen in een preciaire situatie te bereiken, zullen ook bovenstaande suggesties niet volstaan. Het is daarom belangrijk dat er binnen de algemene strategie **bijkomende acties worden opgezet waarin mensen outreachend worden benaderd met het aanbod zich te vaccineren.** Dit outreachend luik kan als volgt ingevuld worden:

- Samenwerking met sociale organisaties zal ook hier van groot belang zijn: zij werken immers vaak zelf outreachend naar de meest kwetsbaren. Om hen daarin te ondersteunen, wordt informatie voorzien op maat van beroepskrachten (zoals jeugdwelzijnswerkers, maatschappelijk werkers, groepsbegeleiders en andere) om de vaccinatiestrategie uit te leggen en te duiden.
- Outreachende vaccinatie voor mensen voor wie verplaatsing naar een vaccinatiecentrum een te grote drempel is, wordt bij voorkeur zo snel mogelijk ingezet.

Daarbij kan gewerkt worden met mobiele vaccinatieteams of vaccinatie in voorzieningen of laagdrempelige ontmoetingsplaatsen.

- De groep **mensen in dak- en thuisloosheid** verdient bijzondere aandacht. Zij lopen bijzondere risico's op besmetting met COVID-19. Bij voorkeur worden zij al in Fase 1B gevaccineerd. Om hen zo veel mogelijk kansen te geven op dit aanbod in te gaan, kan vaccinatie in opvangorganisaties voorzien worden. Zodra beschikbaar, wordt daarbij best gebruik gemaakt van eenmalige vaccinatieschema's, omdat een herhaalde contactname niet evident is.

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, erkend als [SDG Voice 2020](#), wenst zijn boodschap en aanbevelingen ook op te hangen aan het belangrijk principe achter de 17 Sustainable Development Goals, *to leave no one behind* (niemand achterlaten), ook bijzonder pertinent in het beleid rond COVID-19 en de bijhorende vaccinatiecampagne!

Voor meer informatie: Henk Van Hootegem, coördinator van het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, henk.vanhootegem@cntr.be, 0485/71 52 24

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede publiceerde twee adviezen over de vaccinatie tegen Covid-19:

[Advies van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting over vaccinatie tegen COVID-19 tijdens de acute fase van de pandemie](#)

[Advies van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting over de uitvoering van de vaccinatiestrategie tegen COVID-19](#)

Over het Steunpunt tot bestrijding van armoede:

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting is een onafhankelijke, interfederale, publieke instelling met als opdracht om de effectiviteit van de uitoefening van mensenrechten in situaties van armoede en bestaansonzekerheid te evalueren. Het Steunpunt volgt dan ook de beleidsmaatregelen op die worden genomen in het kader van de COVID-19-crisis en publiceert in het kader hiervan [een interfederaal overzicht van maatregelen](#) van de verschillende overheden– regelmatig geactualiseerd - die een steun kunnen betekenen in situaties van armoede en bestaansonzekerheid. Daarnaast brengt het Steunpunt ook adviezen uit met betrekking tot bestaande of mogelijke beleidsmaatregelen.

Wil je de actualiteit van het Steunpunt op Twitter volgen ? Schrijf je dan in op [@Luttepauvrete](#)
Wil je op de hoogte van onze activiteiten blijven? Schrijf je dan in op onze [Nieuwsflits](#)